

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 22 maja 2024 r.

Poz. 2634

UCHWAŁA NR II/9/24 RADY GMINY GRABOWO

z dnia 15 maja 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowo.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXIV/119/20 Rady Gminy Grabowo z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego poz. 5360, zm.: 2021 r. poz. 344).

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
Edward Chrzanowski

*Załącznik nr 1
do Uchwały Nr II/9/24
z dnia 15 maja 2024 roku
Rady Gminy Grabowo*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2028**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE GRABOWO

IV. ANALIZA SWOT

V. CELE ORAZ DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

VII. ADRESACI PROGRAMU

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

IX. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

XI. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

XII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

I. WPROWADZENIE

*„Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości”
-bł. Ks. Jerzy Popiełuszko*

Niniejszy program poświęcony jest zjawisku przemocy domowej. Jego głównym celem jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których problem ten występuje. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc domową. Cele i zadania programu mają charakter profilaktyczny (propagowanie i promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw - w tym braku akceptacji dla przemocy) oraz wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji poprzez współpracę i wymianę doświadczeń).

Jedną z krytycznych sytuacji, wymagającą natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc domowa będąca zjawiskiem powszechnie występującym w naszym społeczeństwie. Występuje we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc dotyka wszystkich członków rodziny niezależnie od wieku i płci. Może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale zawsze jest zachowaniem negatywnym o ogromnej szkodliwości społecznej, zdrowotnej i emocjonalnej.

Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem wzajemnie uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, czy też organizacji pozarządowych. Działając osobno nie prowadzi to do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. W związku z powyższym konieczne jest zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu, które przyczynią się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Grabowo na lata 2024 – 2028 stanowi wypełnienie zasadniczego zadania określonego w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, którym jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2028 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
- 3) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.),
- 5) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.),
- 6) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 127 ze zm.),
- 7) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.),
- 8) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r., poz. 145),
- 9) ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1266 ze zm.),
- 10) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 725),
- 11) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- 12) ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2023 r., poz. 1700 ze zm.),
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- 14) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 ze zm.),
- 15) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r., poz. 571),
- 16) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- 17) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r., poz. 900 ze zm.),

18) ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2023 r., poz. 984 ze zm.),

19) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232).

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE GRABOWO

Grabowo to gmina rolnicza położona w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie kolneńskim (do Kolna – około 18 km), w dawnym województwie łomżyńskim (do Łomży – około 40 km). Gminę przecina droga E65 (tzw. via baltica), która biegnie w pewnym oddaleniu od większości miejscowości w gminie. Powierzchnia gminy Grabowo wynosi 128,5 km², co stanowi 13,7% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 27,7 osób/km². Gmina liczy obecnie 34 sołectwa oraz 3 osady.

Gmina Grabowo według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. liczyła 3399 mieszkańców, z czego 1691 osób to kobiety (49,75%), a 1708 osób mężczyźni (50,25%). Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba mieszkańców spadła o około 3,1%. Jak widać liczba kobiet i liczba mężczyzn kształtuje się na podobnym poziomie. W grupie wiekowej 25-29 lat kobiet jest 131, a mężczyzn 124, natomiast w grupie wiekowej 50-59 - kobiet jest 224, a mężczyzn – 231. W grupie wiekowej 20-24 lata jest podobna sytuacja – liczba kobiet i mężczyzn kształtuje się na podobnym poziomie (kobiet jest 98, mężczyzn – 102). Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest zbliżony do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Największą grupę stanowią osoby młode, tzw. młodzi dorośli, w wieku 20-30 lat, których w grudniu 2023 roku było około 506. To osoby, które w większości nie założyły jeszcze rodzin, są na etapie podejmowania decyzji co do swojej przyszłości zawodowej oraz miejsca zamieszkania. To także grupa w tzw. wieku mobilnym (mobile age), czyli łatwo podejmująca decyzje o przekwalifikowaniu lub zmianie miejsca pobytu ze względu na pracę lub inne czynniki. Warto również zauważyć zmniejszającą się liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. 61,3% mieszkańców gminy Grabowo jest w wieku produkcyjnym, 18,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,4 % mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne było dokonanie analizy i diagnozy problemu przemocy domowej na terenie gminy Grabowo.

Diagnozę opracowano na podstawie:

1. sporządzanych sprawozdań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie przekazywanych do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. danych Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Grabowo za lata 2021– 2023,
3. danych za lata 2021-2023: Komendy Powiatowej w Policji w Kolnie, Prokuratury Rejonowej w Kolnie, Sądu Rejonowego w Łomży VII Zamiejscowy Wydział Karny w Kolnie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, szkół podstawowych z terenu gminy Grabowo, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
4. danych Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Grabowie,
5. danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie,
6. przeprowadzonych ankiet dla dorosłych mieszkańców Gminy Grabowo na temat występowania zjawiska przemocy domowej.

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej jest bardzo trudne. Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym trudno się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy, często nadal jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu.

Poniżej zaprezentowano diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kolnie wynika, że liczba wszczętych postępowań sprawdzających dotyczących przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo ma tendencję skokową, natomiast postępowań przygotowawczych – spadkową, co przedstawia poniższa tabela.

ROK	2021	2022	2023
Liczba postępowań sprawdzających	5	11	3
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych	2	1	0

Źródło: dane KPP w Kolnie

Zgodnie z danymi statystycznymi KPP w Kolnie, na podstawie art. 15a UoPi art. 244 kpk w związku z przemocą domową na terenie Gminy Grabowo zatrzymano w 2021 roku 5 osób, w 2022 roku 4 osoby i w 2023 roku 2 osoby. Jak widać liczba zatrzymań ma tendencję spadkową.

Liczbę wydanych nakazów opuszczenia i zakazów zbliżania się do określonych osób przedstawia poniższa tabela:

ROK	2021	2022	2023
Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	3	3	1
Zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	3	3	1
Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	0	0	0
Zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej	0	0	0
Zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej	0	0	0
Zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej...	0	0	0

Źródło: dane KPP w Kolnie

Sąd Rejonowy w Łomży Zamiejscowy Wydział Karny w Kolnie w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2023 r. prowadził 31 postępowań karnych z art. 207§1kk. Na karę bezwzględną pozbawienia wolności skazano 5 osób, natomiast na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem –

15 osób. Wobec w/w skazanych nie orzeczono zakazów zbliżania oraz nakazu opuszczenia lokalu, nie zobowiązano do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych oraz leczenia odwykowego.

Dane Prokuratury Rejonowej w Kolnie przedstawiają się następująco: w latach 2021-2023 na podstawie art. 207 kk (znęcanie się):

- łącznie wszczęto 41 postępowań;
- umorzono 7 postępowań;
- skierowano do sądu 21 aktów oskarżenia;
- skierowano do sądu 11 wniosków o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy;
- skierowano do sądu 2 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania.

Informacje, na podstawie których można szacować zjawisko przemocy domowej, oparte są m.in. na danych przedstawionych przez instytucje z już podjętych działań/interwencji. Ponieważ zjawisko przemocy domowej jest „tematem wstydlwym społecznie”, można przypuszczać, że jest ono o wiele większe niż pokazują to zebrane powyżej dane.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Grabowo został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Zespół Interdyscyplinarny współpracuje z Policją, służbą zdrowia, oświatą, kuratorami, prokuraturą. Współpraca ta polega na wymianie informacji pomiędzy instytucjami, sporządzaniu diagnozy problemu w rodzinie, działaniu w ramach profilaktyki, udzielaniu pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy domowej, wspólnym analizowaniu sytuacji rodzin i planowaniu pomocy, kierowaniu osób nadużywających alkoholu i sprawców przemocy do innych instytucji, rozpowszechnianiu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

Z analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż w latach 2021-2023 na terenie gminy Grabowo wszczęto łącznie 23 procedury „Niebieskie Karty”. W roku 2021 sporządzonych zostało 9 formularzy, natomiast w 2023 sporządzone zostały 3 formularze. Najwięcej formularzy Niebieska Karta - A przekazanych zostało do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 roku, tj. 11 Kart.

Powyższe dane wskazują, iż liczba sporządzanych formularzy Niebieska Karta – A przyjmuje tendencję skokową. Wnioskować jednak można, że problem przemocy domowej coraz częściej jest ujawniany i osoby pokrzywdzone decydują się na podjęcie działań zmierzających do jego zakończenia. Mają na to wpływ kampanie społeczne, akcje medialne, informacje prasowe

i telewizyjne zdecydowanie potępiające stosowanie przemocy ale też uświadamiające, że na przemoc domową nie należy się godzić.

Do wszczęcia procedury zobligowani są przedstawiciele policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Z poniższych danych wynika, że w gminie Grabowo procedurę interwencji wobec przemocy domowej poprzez sporządzenie formularza „Niebieska Karta –A” w latach 2021-2023 wszczyniała (poza jednym przypadkiem) Policja, co może wynikać z faktu, że do aktów przemocy częściej dochodzi w godzinach wieczornych, bądź w weekendy, czyli poza godzinami pracy m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej czy też szkół.

Wyżej wskazane informacje obrazuje poniższa tabela.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskie Karty”	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta” -A		
	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Policja	9	10	3
OPS	0	1	0
Oświata	0	0	0
Służba Zdrowia	0	0	0
GKRPA	0	0	0
Razem	9	11	3

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Pracę grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe), które bezpośrednio pracują z osobami doświadczającymi przemocy jak i stosującymi przemoc oddaje poniższe zestawienie.

ROK	2021	2022	2023
Liczba utworzonych grup roboczych	1	1	3
Liczba posiedzeń grup roboczych	22	38	9
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	5

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Jak wynika z danych liczbowych Zespołu Interdyscyplinarnego, procedurą „Niebieskie Karty” na przełomie lat 2021 – 2023 w stosunku do 37osób zachodziło podejrzenie, że są doświadczającymi przemocy. Wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważają kobiety. W analizowanym okresie żadna z osób doświadczających

przemocy nie została umieszczona w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej. Nie było również przypadku odebrania dziecka z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty”. Szczegółowe dane obrazuje następująca tabela.

ROK	2021	2022	2023
Liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych procedurą „Niebieskie Karty” w danym roku	9	16	12
w tym: kobiety	8	12	5
mężczyzn	1	4	1
dzieci	0	0	6
osoby starsze	0	0	0

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

W oparciu o lata 2021 – 2023 należy stwierdzić, że liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” maleje. Najwięcej procedur prowadzonych było ze względu na problem przemocy psychicznej, nieco mniej z uwagi na przemoc fizyczną. Ze względu na przemoc seksualną i ekonomiczną nie było prowadzonych procedur.

ROK	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w danym roku	8	16	5
w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	8	10	1
w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	5	6	4
w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0
w tym ze względu na problem przemocy ekonomicznej	0	0	0

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Przemoc domową w latach 2021 - 2023 stosowało 28 osób, gdzie w większości przypadków są to mężczyźni (89,28 % - 25 osób). Kobiety bardzo rzadko dopuszczają się stosowania przemocy domowej, bo jedynie w 10,72 % (3 osoby). Powyższe przedstawia następujące zestawienie.

ROK	2021	2022	2023
Liczba osób stosujących przemoc domową	8	15	5
w tym: kobiet	1	2	0
mężczyzn	7	13	5

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Większość prowadzonych w latach 2021-2023 procedur „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Nie odnotowano zakończonych procedur ze względu na rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Przedstawione jest to w poniższej tabeli.

ROK	2021	2022	2023
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	3	15	5
w tym z powodu:			
ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	3	15	5
rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	0	0	0

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego

Poradnictwo socjalne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prowadzone jest w Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach pracy socjalnej. Poradnictwo każdorazowo odnotowane jest w rejestrze udzielonych porad w rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty” oraz w formie notatek służbowych, monitoringach oraz w wywiadach środowiskowych, które znajdują się w teczkach osobowych każdej rodziny.

W 2021 roku z poradnictwa socjalnego skorzystało 9 osób, w 2022 roku 16 osób, a w roku 2023 – 12 osób.

Informacje z zakresu możliwości i form uzyskania pomocy udostępniane i na bieżąco aktualizowane są na stronie internetowej Gminy Grabowo w zakładce Ośrodek Pomocy Społecznej, a także wywieszane na tablicy ogłoszeń tutejszego Ośrodka. Sołtysi poszczególnych wsi w gminie otrzymują

na bieżąco wykaz instytucji pomocowych działających na terenie gminy i powiatu do wywieszenia na tablicach ogłoszeń.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie w jednym przypadku w roku 2022 zainicjował procedurę „Niebieskie Karty”. Wszczęte przez funkcjonariuszy Policji procedury w większości przypadków (poza 5 – w latach 2021-2023) obejmowały osoby nie korzystające z pomocy tutejszego Ośrodka. Pracownicy socjalni w trakcie wizyt w środowisku podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych nie pozyskali informacji o przypadkach osób doznających czy też stosujących przemoc. W ramach profilaktyki podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych udzielano informacji o instytucjach pomocowych działających na terenie gminy, danych teleadresowych jednostek specjalistycznego poradnictwa, uczulano na konieczność i obowiązek zawiadomiania służb o podejrzeniu występowania przemocy domowej.

Mieszkańcy gminy Grabowo mogą uzyskać nieodpłatną pomoc prawną udzielaną przez radcę prawnego w siedzibie Urzędu Gminy, po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym, a także osobistym stawiennictwem w każdy piątek w godz. od 13.30 do 17.00. Mieszkańcy gminy mogą również skorzystać z bezpłatnych porad prawnych w budynku Starostwa Powiatowego w Kolnie. Punkt stałej nieodpłatnej pomocy prawnej czynny jest w każdy poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek w godz. 9.00 – 13.00 oraz w środę w godz. 13.00 – 17.00. Porad udzielają: adwokat i radca prawny.

Ponadto osoby zainteresowane są informowane o możliwości bezpłatnego skorzystania między innymi z poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz terapeuty świadczonego w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Kolnie. W zakresie udzielanej przez Ośrodek pomocy znajduje się również interwencja kryzysowa i całodobowe schronienie dla osób doznających przemocy domowej; program terapeutyczny dla osób doświadczających przemocy domowej i zajęcia edukacyjne z zakresu przemocy domowej dotyczące podstaw prawnych i reakcji psychologicznych.

W ramach działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, na terenie gminy Grabowo podejmowano czynności mające na celu ograniczanie występowania zjawiska przemocy domowej. Prowadzono rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu w związku z użyciem przez nie przemocy, motywowano sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, prowadzono rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu zdiagnozowania jej sytuacji w rodzinie, motywowano osoby

doznające przemocy do zgłaszania się w miejsca, w których udzielana jest pomoc specjalistyczna. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2021-2023 nie wdrażała procedury „Niebieskie Karty”, natomiast współpracowała w tym zakresie z Policją. W latach 2021-2023 13osób (2021 rok –2 osoby, 2022 rok – 5 osób, 2023 rok – 6 osób), co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową, podjęto dobrowolne leczenie w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Kolnie.

Warunkiem skutecznej ochrony i wsparcia osób doznających przemocy domowej jest zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego. W 2017 r. Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii zawiesiła prowadzenie Punktu Konsultacyjnego z uwagi na brak osób chętnych do skorzystania z tego typu pomocy. Celem działalności Punktu Konsultacyjnego było zdiagnozowanie problemów klienta w zakresie uzależnień i przemocy domowej oraz zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia dla osób i rodzin korzystających z jego usług. Co roku mieszkańcy informowani są o możliwości wznowienia działalności Punktu po uprzednim zgłoszeniu chęci i gotowości udziału w spotkaniach ze specjalistą.

W latach 2021-2023 wśród pacjentów zgłaszających się do NZOZ w Grabowie (obecnie Poradnia lekarza POZ) nie stwierdzono przypadków osób doznających przemocy domowej, jak też nie powzięto informacji o podobnych zdarzeniach w trakcie przeprowadzania wizyt środowiskowych, w związku z czym nie zaistniała potrzeba wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

Zakłady opieki zdrowotnej zobowiązane są do udzielania pomocy medycznej, a także, w przypadku występowania u pacjenta sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej, do informowania o możliwościach uzyskania pomocy, wystawiania na prośbę osoby pokrzywdzonej zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach i podjętym leczeniu, informowanie ofiar o warunkach i miejscach wystawienia obdukcji. W siedzibie placówki na tablicy ogłoszeń oraz w poczekalni udostępniono materiały edukacyjne i ulotki o instytucjach udzielających pomocy na terenie Gminy Grabowo oraz ośrodkach wsparcia na terenie powiatu.

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka, bierze udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego, a także w sytuacjach tego wymagających grupy diagnostyczno-pomocowej.

Działania podejmowane przez Szkołę Podstawową w Grabowie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zawarte są w programie profilaktyczno-wychowawczym placówki na lata 2020—2025. Są to różnego rodzaju warsztaty, prelekcje, pogadanki, filmy edukacyjne z komentarzem psychoterapeuty itp., zajęcia mające na celu podnoszenie świadomości i wrażliwości uczniów poprzez wprowadzenie do programu wychowawczego oraz profilaktycznego nt. umiejętności rozpoznawania różnych rodzajów przemocy, propagowanie wśród uczniów zachowań sprzyjających pozytywnym postawom rodzinnym, szkolenia dla rodziców kształtujące ich umiejętności wychowawcze.

Szkoła Podstawowa w Surążach w ramach realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej organizowała spotkania, pogadanki, piknik i konkurs propagujące między innymi pozytywne relacje rodzinne i bezpieczne spędzanie czasu w gronie rodzinnym.

Szkoły Podstawowe z terenu gminy Grabowo, w latach 2021-2023 nie wszczywały procedury „Niebieskie Karty”. Pedagog szkolny nie stwierdził zagrożeń ani trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w rodzinach.

Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz w sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej.

W sytuacji gdy procedury „Niebieskie Karty” wszczynane były przez funkcjonariuszy Policji, a członkami w tych rodzinach były dzieci, automatycznie kierowano z Policji wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny. Z uwagi na fakt, iż zjawisko przemocy w rodzinach miało charakter incydentalny, kurator nie wnosił żadnych zastrzeżeń co do sprawowania opieki nad nieletnimi dziećmi w tej rodzinie.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Grabowo została opracowana również w oparciu o badania ankietowe przeprowadzone wśród dorosłych mieszkańców gminy Grabowo przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie. Ankieta dotyczyła stanu wiedzy społeczności lokalnej Gminy Grabowo na temat występowania zjawiska przemocy domowej. W badaniu wzięło udział 40 dorosłych mieszkańców gminy Grabowo, tj. 30 kobiet (75%) i 10 mężczyzn (25%). Większość ankietowanych znajdowała się w przedziale wiekowym 36-55 lat (42,5%), w wieku 56 lat i więcej było 27,5 % badanych, 8 osób w wieku 26-35 wzięło udział tj. 20% pytanym, najmniej osób miało 18-25 lat. Struktura ankietowanych według statusu zawodowego wygląda następująco: 77,5% ankietowanych to osoby pracujące, 10% badanych to bezrobotni, emeryci i renciści to łącznie 12,5%.

Podział ankietowanych według wykształcenia plasuje się następująco: 65% badanych posiada wykształcenie wyższe, 20% respondentów to osoby z wykształceniem średnim, wykształcenie zawodowe ma 12,5% pytaných, natomiast 2,5% to osoby z wykształceniem podstawowym.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące bezpieczeństwa na terenie gminy Grabowo, najwięcej osób ankietowanych, na pytanie czy czują się bezpiecznie odpowiedziało, że tak - 22 osoby (55%). Kolejną dobrą odpowiedzią respondentów była odpowiedź - raczej tak-14osób (35%). Zadawalającą odpowiedzią badanych osób było zaznaczenie punktu, raczej nie – 1 osoba (2,5%) oraz 1 osoba (2,5%) wypowiedziała się, że nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy. 2 osoby (5%) nie mają zdania na powyższy temat, 2 osoby (5%) zaznaczyło odpowiedź – trudno powiedzieć.

Na pytanie jakie czynniki wpływają na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie Grabowo respondenci odpowiedzieli, że większa liczba patroli policji – 20 osób (50%). Znaczna część populacji 16 osób (40%) uważa, że należy kłaść nacisk na akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień na terenie gminy, oraz 13 osób ankietowanych (32,5%) stwierdziło, że należy ograniczyć dostępność sprzedaży alkoholu dla młodzieży.

Niewiele ponad połowa respondentów poinformowała o tym, że słyszała o występowaniu przemocy domowej na terenie gminy Grabowo – 21 osób (52,5%), natomiast 12 osób (30%) nie zna takich przypadków. 7 osób (17,5%) odpowiedziało że zna przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Znam takie przypadki	7	17,5%
Słyszałem/am o nich	21	52,5%
Nie znam takich przypadków	12	30%

Zadawalającym wynikiem jest fakt, że aż 33 osoby (82,5%) nie spotkały się z przemocą bezpośrednio. Natomiast 3 osoby (7,5%) miało bezpośredni kontakt z przemocą, a 4 osoby (10%) nie pamiętają o takiej sytuacji dotyczącej przemocy domowej.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Tak	3	7,5%
Nie	33	82,5%
Nie pamiętam	4	10%

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo przy możliwości zaznaczenia więcej niż jednej odpowiedzi najczęściej zaznaczaną odpowiedzią były używki np.: alkohol, narkotyki itp. –37 osób (92,5%). Mniej niż połowa respondentów odpowiedziała, że problemy finansowe są przyczyną przemocy domowej –18 osób (45%). 13 osób (32,5%) twierdzi, że przyczyną przemocy jest zazdrość, zaś 11 osób (27,5 %) wskazało na stres i frustrację. 12 osób (30%) za przyczynę przemocy podaje doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego, zaś 10 osób (25%) ankietowanych zaznaczyło chorobę psychiczną. 2 osoby nie mają wiedzy na temat przyczyn stosowania przemocy domowej (5%).

Większość osób ankietowanych uważa, że przemoc nie powinna być sprawą prywatną –32 osoby (80%), 4 osoby (10 %) wypowiedziały się, że jest sprawą prywatną i 4 osoby (10%) uważa, że nie wie, czyja powinna to być sprawa jeśli chodzi o przemoc domową.

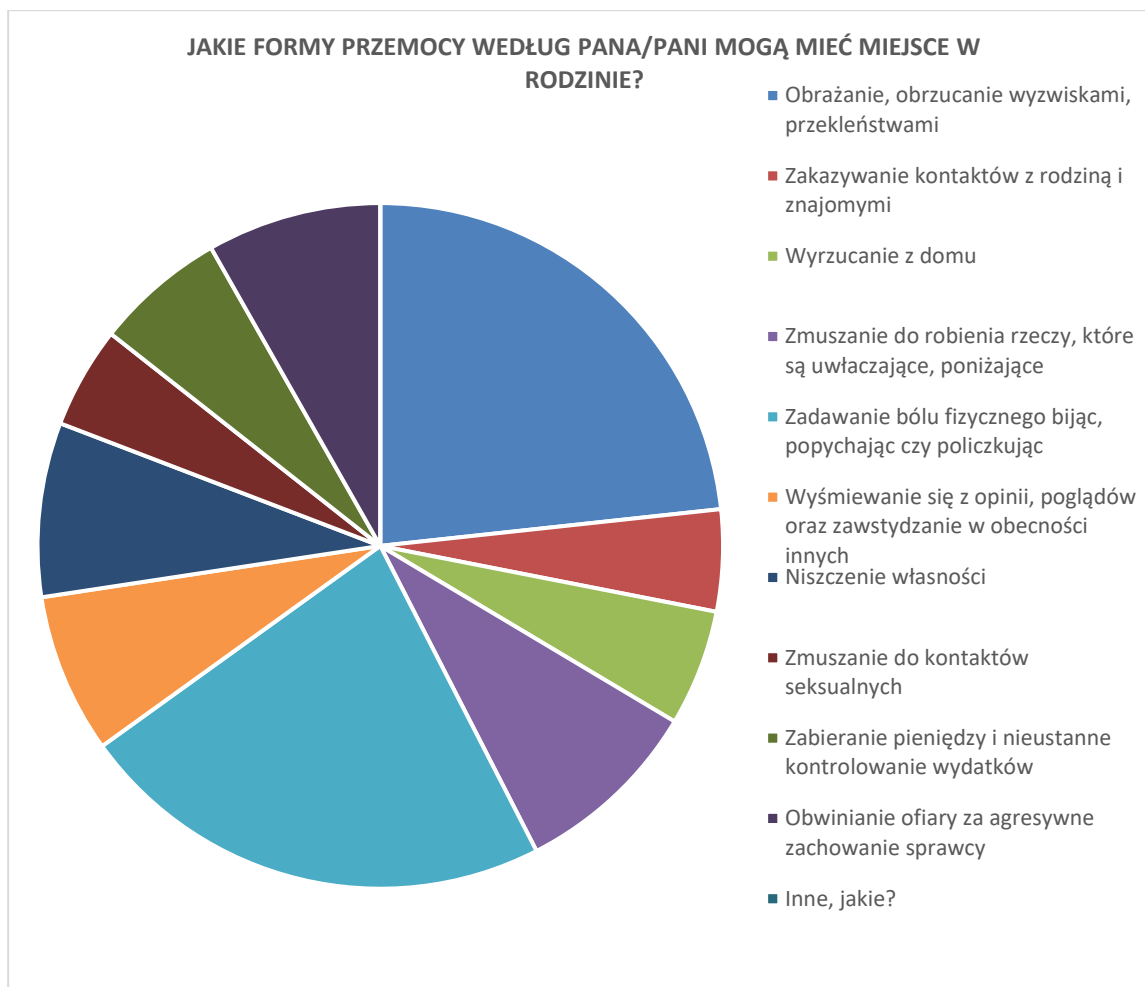
Na zadane pytanie dotyczące: „W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?”, najwięcej respondentów odpowiedziało, że są to rodziny nadużywające alkoholu – 29 osób (72,5%). 18 osób ankietowanych (45%) uważa, że przemoc występuje w rodzinach patologicznych. Niewiele mniej osób odpowiedziało, że są to najczęściej rodziny biedne – 11 osób (27,5%), dużo ankietowanych miało również zdanie, że to nie ma znaczenia, jakie to są rodziny – 8 osób (20%). Nieco mniejsza ilość ankietowanych uważa, że przemoc występuje w rodzinach pełnych-6 osób (15%), jak też w rodzinach niepełnych– 6 osób (15%). 3 osoby (7,5%) zaznaczyły, że przemoc występuje w rodzinach bogatych, zaś 1 osoba (2,5%) zaznaczyła, że nie wie w jakich rodzinach występuje przemoc. Musimy zauważyć, że każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, stąd też suma wszystkich wskaźników jest większa niż 100%.

Zgodnie z przedstawionymi deklaracjami uczestników badania najwięcej osób stwierdziło, że ofiara powinna szukać pomocy poza rodziną – 24 osoby (60%). Dużo mniej osób uważa, że należałoby szukać pomocy w rodzinie – 15 osób (37,5%) lub bronić się – 14 osób (35%). 6 osób (15%) uważa, że trzeba próbować wyjaśniać nieporozumienia. 2 osoby (5%) odpowiedziały, że należy atakować sprawcę, a 1 osoba (2,5%) stwierdziła, że należy pogodzić się z losem.

30 osób (75% badanych) jest zdania, że ofiarami przemocy domowej są najczęściej kobiety. Duży odsetek mieszkańców gminy Grabowo – 14 osób (35%) wskazuje dzieci jako najczęstsze ofiary przemocy domowej. 9 osób (22,5%) uważa, że ofiarami przemocy są osoby starsze. 3 osoby (7,5%) nie mają wiedzy na powyższy temat, 2 osoby (5%) uważają, że to mężczyźni doświadczają przemocy. Tylko 1 osoba (2,5%) spośród badanych twierdzi, że ofiarami przemocy domowej są osoby niepełnosprawne. 1 osoba (2,5%) uważa że ofiarami przemocy domowej są inne osoby.

Ankietowani uważają, że najczęściej osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni – mąż albo ojciec – 34 osoby (85 %). Respondenci zaznaczyli także, że sprawcami mogłyby być kobiety – 5 osób (12,5%). 4 osoby (10%) uważają, że osobami stosującymi przemoc są inni członkowie rodziny, ta sama liczba ankietowanych nie ma wiedzy na powyższy temat, zaś 1 osoba (2,5%) zaznaczyła, że dzieci mogą stosować przemoc domową. 1 osoba (2,5%) uważa, że są to inne osoby.

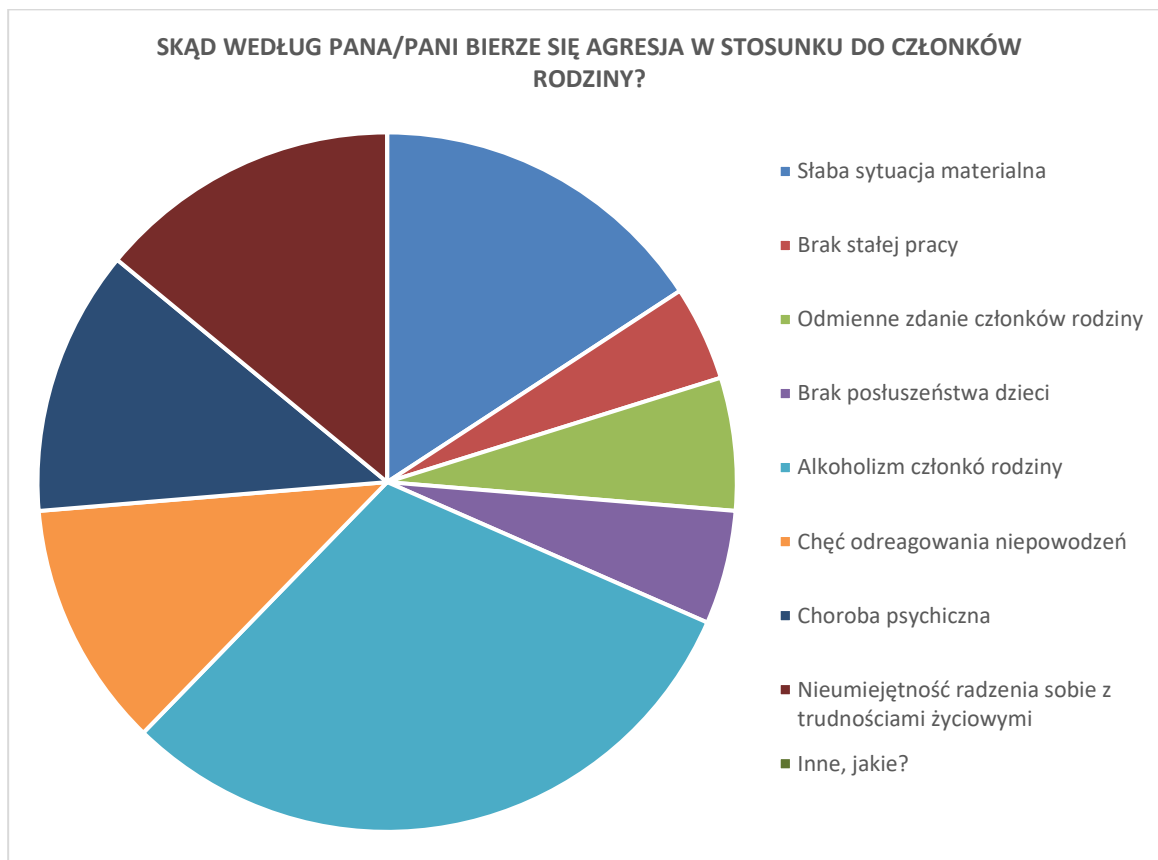
Wyniki zamieszczone na poniższym wykresie wskazują, jakie formy przemocy zdaniem respondentów występują najczęściej na terenie gminy Grabowo. Poglądy mieszkańców nie odbiegają od rozpowszechnionych, stereotypowych przekonań na temat form przemocy. Takie formy to w opinii badanych przede wszystkim: obrażanie, obrzucanie wyzwiskami przekleństwami – 34 osoby (85%), zadawanie bólu fizycznego bijąc, popychając, czy policzkując – 33 osoby (82,5 %), 13 osób (32,5%) uznało zmuszanie do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające. 12 osób (30%) zaznaczyło niszczenie własności, tyle samo osób – 12 (30%) uznało, że formą przemocy jest obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy. Nieco mniej osób – 11 (27,5%) zaznaczyło wyśmiewanie się z opinii, poglądów, oraz zawstydzanie w obecności innych. 9 osób (22,5%) zaznaczyło zabieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków, 8 osób (20%) wskazało na wyrzucanie z domu. Zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi, zmuszanie do kontaktów seksualnych – te dwie odpowiedzi zaznaczyło po 7 osób (17,5%). W tym miejscu należy zauważyć, iż każdy z badanych mógł wymienić więcej niż 1 odpowiedź, stąd też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100 %.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Obrażanie, obrzucanie wyzwiskami, przekleństwami	34	85%
Zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi	7	17,5%
Wyrzucanie z domu	8	20%
Zmuszanie do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające	13	32,5%
Zadawanie bólu fizycznego bijąc, popychając czy policzkując	33	82,5%
Wyśmiewanie opinii, poglądów, zawstydzanie	11	27,5%
Niszczenie własności	12	30%
Zmuszanie do kontaktów seksualnych	7	17,5%
Zbieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków	9	22,5%
Obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy	12	30%
Inne, jakie?	0	0

Wyniki zamieszczone w poniższej tabeli wskazują, jakie okoliczności zdaniem respondentów mogą determinować wystąpienie przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Poglądy mieszkańców gminy Grabowo wskazują najczęstsze odpowiedzi na takie okoliczności jak alkoholizm członków rodziny – 35 osób (87,5%), słaba sytuacja materialna – 18 osób (45%), nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi – 16 osób (40%), choroba psychiczna - 14 osób (35%), zaś 13 osób (32,5%) wskazało na chęć odreagowania niepowodzeń. Innymi czynnikami, które mogą sprzyjać wystąpieniu agresji w rodzinie jest odmienne zdanie członków rodziny – 7 osób (17,5%), brak posłuszeństwa

dzieci – 6 osób (15%) oraz brak stałej pracy – 5 osób (12,5%). W tym pytaniu, również można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Słaba sytuacja materialna	18	45%
Brak stałej pracy	5	12,5%
Odmienne zdanie członków rodziny	7	17,5%
Brak posłuszeństwa dzieci	6	15%
Alkoholizm członków rodziny	35	87,5%
Chęć odreagowania niepowodzeń	13	32,5%
Choroba psychiczna	14	35%
Nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi	16	40%
Inne, jakie?	0	0

Większość ankietowanych stwierdziła, że staje w obronie ofiary – 30 osób (75%). Dużo mniej głosów na w/w temat miała odpowiedź: pozostawiam sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu – 12 osób (30%), zaś 2 osoby (5%) zaznaczyły - nie reaguję, czuję się bezradny/a, co jest niepokojące w tej sprawie. Odpowiedź 1 osoby (2,5%) mówi o planowaniu zemsty na agresorze i 1 osoba (2,5%) nie reaguje twierdząc, że to nic poważnego. Respondenci wg tych wyników czuli się odpowiedzialni za ofiary przemocy.

Większość ankietowanych z terenu gminy Grabowo słyszała o działaniu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Grabowie, co powoduje zadawalający wynik – 31 osób (77,5%). Mniejsza liczba osób wskazała, że nie słyszała o istnieniu w/w zespołu – 9 osób (22,5%).

Niezwykle pozytywnym wnioskiem, który wynika z badań, jest bardzo wysoki stopień świadomości społecznej mieszkańców i stopień wiedzy na temat szukania pomocy z których mogą skorzystać osoby doznające przemocy domowej. Mieszkańców z terenu gminy Grabowo poproszono również o zadeklarowanie, czy wiedzą gdzie mogą szukać pomocy, jeśli będą świadkami przemocy. Z danych ankietowych wynika, że 35 osób (87,5%) wie gdzie powinno się szukać pomocy, natomiast 5 osób (12,5%) nie ma świadomości, gdzie powinni szukać pomocy.

Według pozyskanych danych wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców gminy Grabowo deklaruje znajomość różnych instytucji, które na terenie gminy pomagają ofiarom przemocy domowej. Niezależnie od odpowiedzi na powyższe pytanie, respondenci zostali zapytani o stopień znajomości konkretnych instytucji pomocowych. Okazuje się, że najczęściej respondentów wskazało takie instytucje jak: policja – 39 osób (97,5%), instytucję pomocy społecznej – OPS – 33 osoby (82,5%). Mniejsza grupa respondentów wskazała na takie instytucje jak: gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 19 osób (47,5%), szkołę – 11 osób (27,5%) oraz sąd – 10 osób (25%). 5 osób (12,5%) zaznaczyło kościół, zaś 1 osoba (2,5%) ośrodek zdrowia.

Respondenci w większej liczbie osób zgodnie stwierdzili, że ofiary przemocy raczej mogą liczyć na pomoc na terenie gminy Grabowo - 20 osób (50%). 9 osób (22,5%) zdecydowanie jest świadoma, że może liczyć na pomoc na terenie gminy. Odpowiedź trudno powiedzieć zaznaczyło 6 osób (15%). 2 ankietowanych (5%) odpowiedziało, że raczej nie czują aby ta pomoc była oferowana. 3 osoby (7,5%) stwierdziły, że ofiary przemocy zdecydowanie nie mogą liczyć na pomoc na terenie gminy Grabowo.

Na pytanie o zmiany, jakie powinny nastąpić, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy na terenie Gminy ankietowani w największym procencie odpowiedzieli, że wystarczyłoby zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy – 21 osób (52,5%) oraz zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych – 19 osób (47,5%). Lepszą koordynację działań służb i instytucji zaznaczyło 17 osób (42,5%), zaś lepszą komunikację i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb – 16 osób (40%). Po 10 osób (25%) zaznaczyło systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb oraz dostosowanie działań do lokalnych potrzeb, możliwości i uwarunkowań. W podobnej ilości osób wskazano zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy oraz przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych – po 9 osób (22,5%). Inni respondenci stwierdzili, że równie ważną kwestią jest lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej – 8 osób (20%). 4 osoby (10%) stwierdziły, że należałoby zwiększyć dostępność działań pomocowych dla osób stosujących przemoc domową, tyle samo ankietowanych – 4 (10%) ukierunkowało się na lepsze rozpowszechnienie ofert pomocy

dla osób doznających przemocy domowej. Nieco mniej ankietowanych -2 osoby (5%), zaznaczyło utworzenie przyjaznego pokoju przesłuchań. 2 osobom (5%) trudno wypowiedzieć się na dany temat. Respondenci na zadane pytanie odnośnie działań na rzecz osób doznających przemocy domowej na terenie gminy Grabowo w większej liczbie stwierdzili, że należałoby zwiększyć dostępność do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego – 23 osoby (57,5%), tyle samo respondentów stwierdziło, że należy ukierunkować działania pomocowe na leczenie uzależnień. Niewiele mniej osób stwierdziło, że należy izolować osoby stosujące przemoc – 19 osób (47,5%). Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy, również byłoby działaniem trafnym

wg respondentów - 15 osób (37,5%). Ankietowani stwierdzili, że osobom doznającym przemocy domowej należałoby umożliwić uczestniczenie w grupach wsparcia – 8 osób (20%). Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych było poparte przez 6 osób (15%). Ankietowani stwierdzili, że należałoby stworzyć warunki dla osób poszkodowanych, czyli stworzyć mieszkania chronione dla osób potrzebujących – 5 osób (12,5%). W tym pytaniu także można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Celem ankiety było zbadanie stopnia świadomości dorosłych mieszkańców z Gminy Grabowo na temat zjawiska przemocy domowej oraz rozpoznanie postaw wobec zachowań przemocowych. Na terenie gminy Grabowo przemoc domowa występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, problemami finansowymi. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Z analizy uzyskanych danych ilościowych i jakościowych wyłonił się obraz wskazujący, iż mimo znacznej świadomości mieszkańców Gminy Grabowo na temat zjawiska przemocy domowej, istnieje potrzeba zwiększenia dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego i leczenia uzależnień. Istnieje również potrzeba informowania mieszkańców o dostępnych formach pomocy w najbliższej okolicy. Weryfikacja danych wskazała, iż niezwykle kluczowe wydaje się zadbanie o upowszechnienie informacji o kompetencjach służb i instytucji, które udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym.

IV. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania

przemocy domowej w Gminie Grabowo.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki. 2. Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (współpraca służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej). 3. Dobry przepływ informacji między placówkami działającymi w systemie. 4. Widoczne efekty poprawy sytuacji życiowej w rodzinach objętych wsparciem. 5. Profesjonalne podejście instytucji przeciwdziałających przemocy do ich prac. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zjawisko mocno zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy. 2. Bardzo słabe zainteresowanie programami korekcyjno – edukacyjnymi i psychologiczno – terapeutycznymi dla osób stosujących przemoc domową. 3. Brak specjalistów pracy z rodziną 4. Najczęstsze występowanie przemocy w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych. 5. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują zadania w ramach swoich obowiązków służbowych w swoich miejscach pracy co sprawia, że praca na rzecz Zespołu jest dodatkowym dla nich obciążeniem. 6. Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego. 7. Niska świadomość społeczeństwa na temat przemocy ekonomicznej i przemocy w formie zaniedbania.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin. 2. Zmiana postaw społecznych, obalenie mitów i stereotypów o tematyce przemocy. 3. Zwiększanie działań informacyjnych dot. problematyki uzależnień i przemocy w domowej. 4. Rosnąca świadomość społeczna w zakresie problemu przemocy domowej i możliwości uzyskania wsparcia. 5. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 2. Bierność świadków przemocy domowej. 3. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc. 4. Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin. 5. Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę, będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu. 6. Zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób

6. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.	pomagających. 7. Zbyt rozbudowany system dokumentowania pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych. 8. Brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych. 9. Problem uzależnienia od alkoholu.
---	--

V. CELE ORAZ DZIAŁANIA W RAMACH PROGRAMU

Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Grabowo.

Cele szczegółowe:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja celów Programu nastąpi poprzez realizację poniższych działań:

Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadanie: Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

Działania:

1) Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo oraz monitorowanie zjawiska przemocy domowej.

2) Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo.

- 3) Aktualizacja strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie w zakresie informacji promującej idee Programu oraz informacji dotyczącej zjawiska przemocy domowej.
- 4) Pozyskanie/opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych odnośnie przyczyn i skutków przemocy domowej, poprzez m.in. rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszurek, plakatów).
- 5) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- 6) Promowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych postaw i zachowań.
- 7) Organizacja akcji i wydarzeń profilaktyczno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej.
- 8) Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Zadanie 1: Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Działania:

- 1) Rozpowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
- 2) Rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”.
- 3) Upowszechnienie baz danych teleadresowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Zadanie 2: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Działania:

- 1) Realizacja zadań przewidzianych w ustawie przez Zespół Interdyscyplinarny w Grabowie oraz funkcjonujące grupy diagnostyczno-pomocowe.
- 2) Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.
- 3) Prowadzenie pracy socjalnej.
- 4) W razie konieczności umieszczenie osób doznających przemocy domowej w ośrodkach wsparcia.

Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadanie: Współpraca podmiotów wskazanych w Programie na rzecz zwiększenia skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Działania:

- 1) Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe podmiotów realizujących działania adresowane wobec osób stosujących przemoc domową.
- 2) Kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych osoby stosujące przemoc domową.
- 3) Udzielanie informacji i motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.
- 4) Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej.
- 5) Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy.
- 6) Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową.
- 7) Występowanie z wnioskiem o zbadanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ewentualne leczenie odwykowe.

Cel 4: podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadanie: Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

- 1) Opracowanie diagnozy potrzeb szkoleniowych członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach kadry OPS, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i procedury NK, wymiany doświadczeń przedstawicieli instytucji itp.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja wyznaczonych celów Programu zakłada:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Grabowo,
- pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności pomocy dla osób stosujących przemoc domową,
- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia powyższych założeń Programu.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Grabowo, w szczególności do osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej oraz rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej. Adresatami programu są również przedstawiciele instytucji i służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Grabowo.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami programu są podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Zespół Interdyscyplinarny w Grabowie,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie,
3. Komenda Powiatowa Policji w Kolnie, Posterunek Policji w Stawiskach,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Grabowie,
5. Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Grabowo,
6. Służba zdrowia,
7. Kuratorzy.

IX. TERMIN REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. do 31 grudnia 2028 r.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 będą środki pochodzące z budżetu Gminy Grabowo oraz z jednostek organizacyjnych Gminy Grabowo. Ponadto program może być

finansowany z dotacji uzyskanych z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych, środków pozabudżetowych pozyskanych jako dotacje i granty na realizację projektów finansowych z funduszy europejskich. Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego w Grabowie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie.

XI. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o zebrane dane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie w formie sprawozdań (pisemnie lub elektronicznie) dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację do dnia 31 stycznia każdego roku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie do dnia 30 kwietnia każdego roku sporządza, a następnie przedkłada Radzie Gminy w Grabowie sprawozdanie z realizacji Programu.

XII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.					
1.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.	1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo oraz monitorowanie zjawiska przemocy domowej.	2024-2028 r. (co dwa lata: do 31 maja 2026 r. i 31 maja 2028 r.)	ZI	- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej
		2. Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo.	2024-2028 r. Raz w roku	OPS, ZI	- liczba kampanii w których wzięto udział
		3. Aktualizacja strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie w zakresie informacji promującej idee programu oraz informacji dotyczącej zjawiska przemocy domowej.	2024-2028 r. (na bieżąco)	OPS, ZI	- umieszczenie i aktualizacja strony internetowej OPS w Grabowie w zakresie informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej
		4. Pozyskanie/opracowanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych odnośnie przyczyn i skutków przemocy domowej, poprzez m.in. rozpowszechnienie	Dwa razy w roku	OPS, ZI	- liczba opracowanych materiałów informacyjnych, ulotek

		materiałów informacyjnych (ulotek, broszurek, plakatów).			
		5. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.	Co najmniej raz w roku	OPS	- liczba informatorów zawierających dane teleadresowe instytucji udzielających pomocy
		6. Promowanie wśród dzieci i młodzieży właściwych postaw i zachowań.	Co najmniej raz w roku	szkoły, ZI	- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, przeprowadzonych spotkań, pogadanek, konkursów itp. - liczba uczestników programów profilaktycznych, przeprowadzonych spotkań, pogadanek, konkursów itp.
		7. Organizacja akcji i wydarzeń profilaktyczno – edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej.	Raz w roku	OPS, ZI, szkoły	- liczba przeprowadzonych akcji i wydarzeń profilaktyczno-

					edukacyjnych; - liczba uczestników akcji i wydarzeń profilaktyczno- edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej
		8. Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji Programu.	Corocznie, do 30 kwietnia każdego roku	OPS	- liczba sporządzonych sprawozdań

Lp.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.					
1.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	1. Rozpowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	2024-2028 Na bieżąco	OPS, ZI	- liczba udostępnionych materiałów informacyjnych
		2. Rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”.	Raz w roku	OPS, ZI	- liczba udostępnień telefonu zaufania „Niebieska Linia” na stronie internetowej OPS i tablicach ogłoszeń
		3. Upowszechnienie baz danych teleadresowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	Dwa razy w roku	OPS, ZI	- liczba udostępnień informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
2.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.	1. Realizacja zadań przewidzianych w ustawie przez Zespół Interdyscyplinarny oraz funkcjonujące grupy diagnostyczno-pomocowe.	Na bieżąco	ZI, grupy diagnostyczno-pomocowe	- liczba spotkań ZI - liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-

					pomocowych
		2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.	Na bieżąco	ZI, grupy diagnostyczno-pomocowe	- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę; - liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy; - liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących

					<p>kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”;</p> <p>- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” (ze względu na różne rodzaje przemocy);</p> <p>- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”</p>
		3. Prowadzenie pracy socjalnej.	Na bieżąco w miarę potrzeb	OPS	- liczba osób, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej
		4. W razie konieczności umieszczenie osób doznających przemocy domowej w ośrodkach wsparcia.	W razie potrzeby	OPS, Policja, ZI	- liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w

---

					ośrodkach wsparcia
--	--	--	--	--	--------------------

Lp.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.					
1.	Współpraca podmiotów wskazanych w Programie na rzecz zwiększenia skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc domową.	1. Rozpowszechnianie informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe podmiotów realizujących działania adresowane wobec osób stosujących przemoc domową.	Dwa razy w roku	ZI, OPS	- liczba udostępnień informatorów zawierających aktualne bazy teleadresowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
		2. Kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych osoby stosujące przemoc domową.	W razie potrzeby	ZI, grupy diagnostyczno-pomocowa	- liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do ZI o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych/psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową; - liczba osób, które zostały skierowane przez ZI do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych/psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc

					<p>domową;</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób które przystąpiły do programów korekcyjno- edukacyjnych/psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową; - liczba osób, które ukończyły ww. programy; - liczba osób, które uporczywie uchylały się od uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych/psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
		3. Udzielanie informacji i motywowanie do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych i psychologiczno- terapeutycznych.	Na bieżąco	OPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób poinformowanych o możliwości skorzystania z programów korekcyjno- edukacyjnych i psychologiczno- terapeutycznych

		4. Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej.	W razie potrzeby	Policja	- liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
		5. Informowanie osób stosujących przemoc domową o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy.	Na bieżąco przy każdej procedurze „NK”	Grupy diagnostyczno-pomocowe, OPS, Policja	- liczba osób poinformowanych o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy
		6. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową.	Na bieżąco w miarę potrzeb	Grupy diagnostyczno-pomocowe, OPS, Policja, GKRPAiPN	- liczba osób stosujących przemoc domową i nadużywających alkohol
		7. Występowanie z wnioskiem o zbadanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ewentualne leczenie odwykowe.	Na bieżąco w razie potrzeby	Grupy diagnostyczno-pomocowe, OPS, Policja, GKRPAiPN	- liczba złożonych wniosków

Lp.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Cel 4: podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.					
1.	Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Opracowanie diagnozy potrzeb szkoleniowych członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Raz w roku	ZI	- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych
		2. Udział w szkoleniach, warsztatach konferencjach kadry OPS, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej i procedury NK, wymiany doświadczeń przedstawicieli instytucji itp.	Co najmniej raz w roku	ZI, OPS, grupy diagnostyczno-pomocowe	- liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów itp., w których udział wzięli członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych; - liczba uczestników szkoleń, warsztatów itp. z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej